

ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Διάλογος είναι μια μορφή επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο ή περισσότερους ανθρώπους για την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με ένα συγκεκριμένο θέμα, για την εύρεση της αλήθειας, την επίτευξη μιας συμφωνίας ή την επίλυση διαφορών.

ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Εσωτερικός (προσωπικός): ο ενδιαθέτος λόγος, ο διάλογος με τον εαυτό μας που οδηγεί στην ενδοσκόπηση, την αυτοκριτική, την αυτογνωσία και τον αυτοέλεγχο.

Εξωτερικός (διαπροσωπικός): ο καθημερινός διάλογος ανάμεσα σε δύο ή περισσότερους ανθρώπους με συγκεκριμένο αντικείμενο. Το θέμα του μπορεί να είναι οποιοδήποτε: πολιτικό, αθλητικό, επικαιρικό, επιστημονικό, κοινωνικό, φιλοσοφικό, επαγγελματικό, εθνικό, πανανθρώπινο κ.ά.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΟΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

- 1) Δημοκρατικό περιβάλλον, που διασφαλίζει την πολυφωνία, την ύπαρξη λόγου-ανταλόγου, ελευθερία έκφρασης.
- * 2) Σεβασμός και ανεκτικότητα στις απόψεις του συνομιλητή.
- * 3) Μετριοπάθεια, διαλλακτικότητα, αμοιβαίες υποχωρήσεις και μη διεκδίκηση του αλάθτου. Δεν είναι κανείς παντογνώστης και τίποτα αναμφισβήτητο.
- * 4) Αποδέσμευση από προκαταλήψεις, δογματικές αντιλήψεις, μίσος και φανατισμό, που οδηγούν σε έριδες, σε απειλητικές, διαπληκτικές και διενέξεις. Χρειάζεται κριτική με χνύρινα τη λογική, απαλλαγμένη από τα παρὰ τὰ.
- 5) Παρόμοιο πνευματικό επίπεδο των συνδιαλεγόμενων.
- * 6) Η αυτοκυριαρχία, η απουσία εριστικού πνεύματος και η ψυχική ηρεμία των διαλεγομένων, η ευγένεια (απουσία χειρονομιών, οργισμένου και υβριστικού ύφους, αλαζονείας, ειρωνείας), η διάθεση για συνεννόηση, η σωφροσύνη, η σύνεση. Να αφήνουμε τον συνομιλητή μας να εκφράσει ολοκληρωμένα τις σκέψεις του και ύστερα να απαντούμε. Οι καλοί συζητητές είναι πρώτα απ' όλα καλοί ακροατές. → καλὸν ἀείρεται ἐκ καλοῦ διαλέσει
- 7) Η σαφήνεια. Στη διατύπωση των απόψεων.
- 8) Ακριβείς πληροφορίες και σχετικές με το θέμα.
- 9) Η καλή γνώση του θέματος/και η σφαιρική προσέγγισή του. → να αναφερόμαστε ο διάλογος μενέα στοιχάα
- * 10) Η ειλικρίνεια, η εντιμότητα, η ρεαλιστική επιχειρηματολογία, ορθολογισμός. + ανιδιοτέλεια, ανυπόβουλα
- 11) Η προσπάθεια να μην γίνονται πλατειασμοί και να μην ξεφεύγουν οι συνδιαλεγόμενοι από το θέμα. → σαφήνεια και συντομία στην απόδοση των απόψεων, ώστε να μην μονοπωλείται η συζήτηση.

* προσωπικό ήθος

ΑΞΙΑ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Α) ΓΙΑ ΤΟ ΑΤΟΜΟ

Πνευματικός τομέας:

- 1) Οξύνει τις νοητικές ικανότητες και την κριτική αντίληψη, γιατί η εύρεση της αλήθειας μέσω του διαλόγου πραγματοποιείται μέσω λογικής διεργασίας.
- 2) Οδηγεί στην εύρεση της αλήθειας και στην απόκτηση της αυτοκριτικής και της αυτογνωσίας μέσω της ενδοσκόπησης. Έτσι, ο άνθρωπος καλλιεργεί τον αυτοσεβασμό και το σεβασμό για τους άλλους.
- 3) Δίνει τη δυνατότητα στο σκεπτόμενο άνθρωπο να διαμορφώσει τη δική του απροκατάληπτη και ελεύθερη γνώμη.

Κοινωνικός τομέας:

- 1) Με το διάλογο επιλύονται διαφορές και εξασφαλίζεται η ειρηνική συνύπαρξη των ανθρώπων.
- 2) Κοινωνικοποιείται το άτομο με την ενεργό συμμετοχή του στα κοινά, την αναγνώριση των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων.
- 3) Αναπτύσσονται δεσμοί πραγματικής φιλίας.

Ηθικός τομέας:

- 1) Καλλιεργεί τις ηθικές αρετές, καθώς το άτομο αντιλαμβάνεται τις αδυναμίες του και επιδιώκει τη βελτίωσή του.
- 2) Με την αναζήτηση της αλήθειας και το σχηματισμό προσωπικών απόψεων, ο άνθρωπος διαμορφώνει την προσωπικότητά του.

Πολιτικός τομέας:

- 1) Πολιτικοποιεί το άτομο με τη δυνατότητα της ελεύθερης διατύπωσης των απόψεών του και την άσκηση κριτικής στην εξουσία.
- 2) Λαμβάνονται ορθότερες πολιτικές αποφάσεις.
- 3) Ο διάλογος ενισχύει την πολυφωνία και την ελευθεροστομία. Έτσι, υποστηρίζει το ιδανικό της δημοκρατίας.

Ψυχολογικός τομέας:

1) Η επικοινωνία απαλλάσσει από τη μοναξιά και την εσωστρέφεια, τονώνει την αισιοδοξία και την αυτοπεποίθηση.

2) Μειώνονται τα φαινόμενα βίας και εγκληματικότητας.

Οικονομικός τομέας:

Η επαγγελματική επιτυχία στηρίζεται στο διάλογο με τη μορφή της συνεργασίας.

2) ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Στον κοινωνικό τομέα:

1) Διασφαλίζεται η κοινωνική γαλήνη με την ειρηνική διευθέτηση των διαφορών ανάμεσα στις κοινωνικές ομάδες.

2) Παραμερίζει τη μισαλλοδοξία και το φανατισμό και ενισχύει τη συλλογικότητα, τον αλληλοσεβασμό και την αλληλεγγύη.

3) Αναπτύσσονται ορθές διαπροσωπικές σχέσεις, στηριγμένες στην ειλικρίνεια και την εντιμότητα. (Αναγκαίο στις μέρες μας που υπάρχει κρίση επικοινωνίας).

Σ.Σ. : Έτσι ευνοείται η κοινωνική πρόοδος.

Στον οικονομικό τομέα:

Παρατηρείται συνεχής οικονομική ανάπτυξη ως αποτέλεσμα της δημιουργικής συνεργασίας του κοινωνικού συνόλου.

Στον πολιτικό τομέα:

1) Πραγματούνεται η δημοκρατία, αφού ο διάλογος με τον πλουραλισμό των απόψεων αποτελεί την πεμππουσία του πολιτεύματος. Με την κριτική ελέγχεται κάθε είδους αυθαιρεσία, κατοχυρώνονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, απονέμεται κοινωνική δικαιοσύνη και επικρατεί αξιοκρατία.

2) Στο διεθνή χώρο, μέσω του διαλόγου επιτυγχάνεται η παγίωση της παγκόσμιας ειρήνης, η επίλυση πανανθρώπινων διαφορών και παγκοσμίων προβλημάτων, η σύσφιξη των διεθνών σχέσεων.

Στον πνευματικό τομέα:

1) Αναπτύσσονται οι επιστήμες (συνεργασία επιστημονικής κοινότητας), τα γράμματα και οι τέχνες με τη συνεργασία και την ανταλλαγή απόψεων, που οδηγούν στην εύρεση της αλήθειας.

2) Ο διάλογος, όπως θεμελιώθηκε από τον Σωκράτη, συνεχίζει να αποτελεί την πιο αποτελεσματική διδακτική μέθοδο, γιατί οδηγεί στην καλύτερη αφομοίωση των θεμάτων που συζητούνται, επιτρέπει την κατάθεση των προσωπικών απόψεων και καλλιεργεί το αίσθημα ευθύνης.

3) Διευκολύνει τις πολιτιστικές ανταλλαγές.

Στον εθνικό τομέα:

Αποβάλλονται οι ακραίες εθνικιστικές αντιλήψεις με την ισότιμη και δημοκρατική συνεργασία των λαών για την αντιμετώπιση κοινών παγκόσμιων προβλημάτων.

Η ΑΠΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

1) Οδηγεί στην αδράνεια, την παθητικότητα και την πνευματική νωθρότητα. Νεκρώνει τη σκέψη, την κριτική ικανότητα, τον προβληματισμό και οδηγεί στην αδιαφορία και τη μαζοποίηση.

2) Καλλιεργεί την καχυποψία, την αυθαιρεσία, την ανωριμότητα, το δογματισμό, το μονόλογο.

ΦΟΡΕΙΣ ΑΓΩΓΗΣ

- **Οικογένεια :** Το δημοκρατικό, συνεργατικό κλίμα, η έλλειψη επιβολής απόψεων και κυριαρχίας του φόβου.
- **Σχολείο:** Η έμφαση στην πνευματικότητα, στην παιδεία, η βιωματική κατάσταση του διαλόγου στην αίθουσα, η υγιής σχέση διδασκόντων-διδασκομένων.
- **Μ.Μ.Ε.:** Η ενίσχυση της αμφίδρομης λειτουργίας (πομπός-δέκτης), η αμερόληπτη και σφαιρική ενημέρωση.
- **Πνευματική ηγεσία:** Η διαφώτιση του κόσμου.

Διάλογος και Δημοκρατία

Διάλογος και δημοκρατία είναι έννοιες αλληλένδετες.

Ο διάλογος υπάρχει, εφόσον υπάρχουν: οι κατάλληλες προϋποθέσεις και ευνοϊκό κλίμα για την απρόσκοπτη διακίνηση των ιδεών, την ελευθερία έκθεσης και έκφρασης, δηλαδή εφόσον υπάρχει δημοκρατικό πνεύμα.

Αλλά και για την ύπαρξη της δημοκρατίας απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί ο διάλογος ως θεμελιώδες στοιχείο.

Ο διάλογος τρέφεται από τη δημοκρατία αλλά και την τρέφει. Για να υπάρχει ουσιαστική δημοκρατία, είναι ανάγκη να ενημερώνεται ο πολίτης, να συνεκτείνεται, να εκφράζει ελεύθερα τις απόψεις του, να πείθει και να παίρνει ζωτικές αποφάσεις.

Κατάνηξη του διαλόγου σημαίνει και κατάρνηση της δημοκρατίας.

Διάλογος και επιστήμη

Ο διάλογος προωθεί την επιστήμη. Όταν οι επιστήμονες συγκρίνουν και εξετάζουν από κοινού τα αποτελέσματα των ερευνών τους, είναι πιο εύκολο να διαπιστώνουν τυχόν εφάσματα και να οδηγούνται στα σωστά συμπεράσματα. Έτσι, αποφεύχονται πλάγες, που μπορούν να καθυστερήσουν την εξέλιξη της επιστήμης ή και να βλάψουν την ανθρωπότητα. Για τους λόγους αυτούς άλλωστε οι επιστήμονες ανακοινώνουν τα περίοδια των ερευνών τους και τα θέτουν υπό την κρίση των συναδέλφων τους, οργανώνουν επιστημονικά συνέδρια ή πραγματοποιούν ανταλλαγή απόψεων μέσα από επιστημονικά περιοδικά.

Έτσι, βρίσκονται σε διαρκή επικοινωνία και διάλογο με τα άλλα μέλη της επιστημονικής κοινότητας.

Διάλογος και τέχνη

Ο καλλιτέχνης, ως πνευματικός άνθρωπος, διαλέγεται.

Διαλέγεται με τον αντικειμενικό, τον αιώνια κόσμο από τον οποίο εμπνέεται και δέχεται ιδεολογικές επιδράσεις.

Διαλέχεται με το έργο, το περιεχόμενό του, με τις ιδέες που περιλαμβάνονται ε' αυτά, με τους ήρωές του, με τη μορφή του έργου του και τα αισθητικά μέσα που χρησιμοποιεί, γενικά με την ποιητική πραγματικότητα που δημιουργεί.

Διαλέχεται με τους ομότεχνούς του, προγενέστερους και σύγχρονους, καθώς μελετά ρεύματα και τεχνοτροπίες, τα έργα μεγάλων καλλιτεχνών και δέχεται αισθητικές επιδράσεις από αυτά ή καινοτομεί.

Διαλέχεται, τέλος, με φιλότεχνους αλλά και με κριτικούς που αξιολογούν θετικά ή αρνητικά το έργο του.

Διάλογος και εκπαίδευση

Η υγιής παιδαγωγική διαδικασία εξασφαλίζεται με το διάλογο. Με το διάλογο δίνονται απαντήσεις σε ερωτήματα, λύνονται αλλό και προκαλούνται απορίες, συζητούνται θέματα, ερμηνεύονται γεγονότα, τεκμηριώνονται απόψεις και ανασκευάζονται επιχειρήματα. Η διαλογική διαδικασία είναι γύρνασμα της σκέψης και της έκφρασης. Μέσα από αυτή τη διαδικασία ο δάσκαλος εκμαεύει από τον μαθητή τη γνώση και τον οδηγεί σταδιακά στην πνευματική ωρίμανση.

Κατά τη διεξαγωγή του διαλόγου οι πνευματικές λειτουργίες των συνομιλητών (η μνήμη, η προβολή, η αντίληψη, η κρίση) βρίσκονται σε εχρήχρηση, για να διατυπώσουν εύστοχες ερωτήσεις και κυρίως για να δοθούν και να τεκμηριωθούν ορθές απαντήσεις, με λόγο βαφή, περιεκτικό και πειδακό.

Διάλογος και διαπροσωπικές σχέσεις

Ο διάλογος φέρνει τα άτομα σε στενή επικοινωνία (συζητούν, ερμηνεύουν, συζητούν, πείδουν ή πείδονται, παίρνουν αποφάσεις, συγχροούνται) και οδηγεί σε μια πνευματική και συναισθηματική σχέση, η οποία δημιουργεί τις προϋποθέσεις για το βεβαίό της γνώσης των άλλων και την αναγνώριση της αξίας τους.